

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.

PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

Sveta Novin na leto je vsakoml na njegov naslov 8 K.
Sküpmo od deset voo . . . . . 6 K.
Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Sveta Jezušovoga.“
Sveta edaoga drebna je doma 10 florov.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih, NAGYDOLÁNY, Vasmegeye.
K temi se more pošlati naročnine i val doplet, ne
pa v tiskarno ali v Crenšovce.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijuoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Cren-
šovcih, Cserföld, Zalamegye.

Blagoslavlanje križa v Ritkarovci.

Po dugom deževnom vremeni se je razvedrilo 7. julija. Sunce se je smehalo na naše brege, mi pa liki bi vremeni ne verjali, smo vzeli deževnjek i smo se napotili v Ritkarovce. S goščov je okoli vzeta, hiše raztrošene lahko prečteš, prosti, verni slovinci tam prebivajo. Od farne dolenske cerkvi so na dve vöri, z vekšega vu Števanovsko i Siničko cerkev hodijo k božjoj službi. Šole ne majo, pri ednom kmeti se včijo po zimi kaj malo pisati i čteti.

Popoldne se je dosta naroda vküp nabralo iz sosednih far. Prišli so i gospodje plebanušje z Števanovec, z Gornjega i Dolnjega Sinika. Križ so blagoslovili vlč. g. šinjor ženavski. — Govorili so g. pleb. Túll Géza. „Tak smo srečni, da njihovo predgo vu zdajšnjoj i sledečoj številki lahko damo na navuk našim čitateľom.“

Mati cerkev je zdaj križ blagoslovila. Zdaj bom gučao, ka 1) Križ pomeni trpljenje 2) Po blagoslovi to mesto sveto mesto grátalo.

Križ pomeni trpljenje, nevole, težave, skuze, Jezuš je ztoga povoli meo. O vi vsi, ki po poti idete, pazite i glédajte, či vašo trpljenje takše, kak moje trpljenje. Jezuš je rad trpo. L. Kr. mi tú radi mámo križe. Radi se križamo. Radi križe postávlamo. Dosta križov stoji na slovenskom kraji vsepovsédi.

Dojde to?! Jezuš je ne pravo: Ki za menom šče iti, naj križe gorpostavla, nego on to žele, „Ki za menom šče iti, naj vzeme na sébe svoj kriš, i tak me naj nasledüje.“ To pa več ne mamó radi: muvimo, preklinjamo: gucsimo: Bog me odstavo, Bog ne pravičen, Bog ne dober, čemerni smo itd.

Jezuš pa?! ontak ne gučo, tak ne delo. Jezuš je samo to pravo: „Vzemi vkraj od mene té pehár Gospodne — či ščes.“ Njegove reči so: „Bog moj, Bog moj, zakaj si me odstavo?“

Najvč grešimo poleg te bojne. Pravimo: to je že ne Bog zravno! L. Kr. Jas tak mislim, či bi mi eti domá, vojáki na fronti telko molili, prosili mir, kelko se čemerimo, preklinjamo, te bi Bog nás že poslúno, ino bi nam že dao tisti mir, „šteroga ete svejt ne more dati.“

Pitali te me, kak pa jas to vü pam praviti? L. Kr. Jezuš etak pravi: „Prosite i dobite!“ Ar Jezuš tak pravi, záto vü pam jas to praviti. Znam, ka je Jezuš ešče nikoga ne znoro, i nigdár nikoga ne znori. Jezuš je obečo: „Kaj koli te prosili očo vu mojem imeni, dá vam.“ Jeli prosimo, lejko molimo?

Mali je tisti šereg, šteri moli, prosi te blaženi mir!

Eden tao pravi: Zakaj bi molo, tak nikoga ne mam tam. Drugi tao si misli. Za mojo volo najli trpi dugo tá bojna, več mo tržo, več si spravim.

Šteri koga tam ma, več ne moli, pravi: ka bom molo, vej me Bog tak ne poslúne, tak nikaj ne valá moliti.

Eden velki šereg jajcka, Bog moj, Bog moj, ka mo činili. Brez vüpanje tá živé, ne prosi mir.

Deca molijo? vsepovsédi se tožijo, ka je deca preveč lagoja grátala.

Sestra? vidimo, i Novine túdi so že pisale, ka vsepovsédi se igra. Plešejo, i nemajo cajta moliti za brate.

Žene! kelko jih jeste, ka prisego, zákon prelomijo. Molijo té? Bojijo se i molijo, naj li bojna trpi, ka mož naj domo ne pride. Vojaki molijo? Máli šereg moli, naj več jih muvi, preklinja. Jezuš pravi: „proši te“. Mali šereg moli: jestejo dobre „močue“, verne

žene. Té vidimo vsigdár domá i staroga očo i sero mater, ka jočejo i molijo za svoje i za mir. Mislim, ka je istina, či bi vsi telko molili, kelko jih muvi, preklinja, grche dela, te bi že blaženi mir tú bio.

Lüstvo guči, te boj je ne Bog zravno; ár Bog je dober; lüstvo vsigdár božnejše gračüje, to pa nemre biti nakanenja dobrega Boga.

L. Kr. Edno példo, ka te to bole razmeli.

Sprotolajte, gda drevje odveté, te je sád britki; vjej vu edno jaboko i li čobe vküp putégne. Ne je dober ešče té sád. Ka včini Bog? Da sunce, na to sunce žgé, pecé té sád. Kak duga dežgalo, peklo? Tečáš celo leto ka do jáboka lepe žute ali erdéče, ka do zrele. Je Bog ne dober, ka sunce dao, štero žgé, i pecé té sád? Britki sád dober gráta, ár je sunče žgalo, peklo! L. Kr. Tá bojna, tá kaštiga, té na naše pléča djani križ nas tú pecé žgé, boli. Kak dugo to bode? Tak dugo, ka več nemo britki pred Bogom za volo naših vnoгих grehov, nego ka mo zreli, dobri. Gda to bode, ne vem. Telko znam, ka se Bogi ne trbe paščiti, on cajt má čakati ina to, ka do dúše i národje vu križaj lepi i zreli. Bog je dober: ne šče on szmrt grešnika, nego šče kabi se povrno, i zveličao. Jezuš je dober te túdi, gda na nás križe deva.

Práвите pá: Vej či bi té križ ne tak žmeten bio, ne peko, žgao, holo.

L. Kr. Či bi sád znao gučati bi lejko túdi pravo: jaj, gda je pa dnes pá vroče; gda to sunce pecé. Sád jajcka, ka je vroče, vért se pa veselí: misli si, letos pá dosta sunca bilo; letos pa dober, sladki, lepi sád bo. Nam je té križ žmeten, boli nas. Jezuš si pa misli: li ga neste, križ, to bojno, li trpi, ka ne ostaneš britki, ka

ne ostaneš grešnik, nego — gda si več ne boš mogo pomagati nikak, i nindri ne, pod križom teškim se spokoriš, k meni prideš i moj grátaš, ostaneš.

Jesus nas kašiga z bojnov! Velki križ je to! Ne pravi, ka je ne dober. Či bi križe ne dao, te bi ne dober bio. Zdaj je dober, ka te z križom nazáj vráča vu ovcárnico. Či ešče zdaj lagoješ i gračújes i ti té velki križ tti ne dojde na povrnjenje, dober je Jezus, ešče ti vékšega dá.

Dober je Jezus, te čas de nas mantrao, ka mo zreli.

Bojna.

6. jun. Kak se Piave vu morje leva, so nas taljani nazaj porinoli. Na zahodnom bojišči so angluš i pri Somme 1500 nemcov zgrabili. Ententa proti Rusiji. Ešče se zna zgoditi, da naši do branili Rusijo proti njenim starim prijatlom. Nemškoga poslanca grof Bierbacha so v Moskvi vmorili. — Lloyd George je govorio k američkim četam, pravo je, da Nemčija kda šteč lahko z nami — z anglušami — mir sklene, nego casar ne šče razodeti svoje nakanenje.

8. jul. Na taljauskom fronti se je 79. otočavski pešpolk s proti — sš. nekom sedemkrat vrgo na taljane, dokeč je stro njihovo napadalno moč i nazaj stiro iz naših jarkov. Poveljnik pešpolka podpolkovnik Zoller Karol je s svojimi vitezami junaške smrti mro. V Albaniji pri vodi Vojuša taljani napadajo.

9. jul. V Albaniji nas taljani nazaj tiskajo. Tak i francozi so prostor dobili. — Sibirija se je vkraj vrtgnola od Velke Rusije. Bolševikova vlada je vu Moskvi nazaj postavila mir. Skúpno delo namerava nemška i bolševikova vlada proti ententi, mogoče, ka na bitje pride. Francuški časnik „Petit Parisien“ to pravi, da so poslanca Mirbacha v Moskvi zato morili, naj nemci zluk dobijo, da obsedejo Moskvo.

10. jul. V Albaniji smo južni front pred stiskom sovražne sile nazaj potegnoli.

13. jul. Francozi napadajo. Castel i marof Anchin so vkraj vzeli nemcom. Na Ruskom se nika spravlja: na vse kraje nemirovnost.

Dom i svet. — Glási.

V Dolenci je žito slabo. Poležito je bilo, vleglo je prvle, kak je ovelo. Vlati so prazne.

Cena bele repe od 10. do 15. jul. pri pridelovalci 50. k., pri veletržcih

65 k., pri malih tržcih 80 k. po meterskom centli.

Črkostavci so si svojo plačo od 1. julija poboljšali 7%. Štamparija je strške Novin poleg toga 7 procentov podignola. Koma dónok pridemo? Že nam je povedano, da se v jesen znovič zdigne plača.

Zalejalo se je. Vi, goričke mlake, da ste pa želne smrti, da tak hitro nam požerate deco. Komaj pred ništernimi letami se je v Malih Delencih pri Vrhnjih detičina vtopila, že velka, ka bi v šolo mogla hoditi, zdaj pa v Malih Šalovcih se je 9. jul. vtopila devet let stara Lepoša Ana iz Búdinec. K dedeki so jo dali na ništerne dni; dedek je kosio hčeri žito, baba je pravla zadvečera: Nanec, krave ve pasle. Krave je vóptustila. Deleta pa nindri ne bilo. Kričala jo je, iskala pri sosedih, kak je mimo mlake bežala pri ednom količi vpamet vzela liki edno košaro. Vlasje so bili razpúščeni, maloga Naneca je voda že gori lúčila. Faceleka že ne melo na glavi, vu vodi je ostalo. Brščas je deklička z blanjje, štera je dosta više stala od vode, na glavo vu mlako spadnola.

Junaška smrt. Vendel Mukič je mro pri Piave Jočejo se za njim stari starišje.

Na podporo Novin dala Marija Horvath Felsókehely 2 k. Čurman Jožefa žena z Matjašovec 2 k. Vdobljeni so penezi vojaka Pangračić Mihala 2 kor.

47—48 let stare vojake — ki so se narodili 1870. i 1871. leta — ne smejo več na front pošilati. Ki so pa na fronti, kak naj prvle de mogoče, se nazaj pošlejo.

Prve dni julija je mrzlo bilo pri morji na Hrvatskom. Eden pastir je zmrazno.

Sprava Portugalske z Vatikanom. Pri zadnjih volitvah je spadnola na Portugalskom framasonska vlada. Razmere med Portugalsko i Vatikanom so se izboljšale. Benedikt XV. je piso libonskomi patriarhi: V zadnjih sedmih letah so se svete pravice zaničavale. Ka se je godilo, se je godilo proti prepričanji ljudstva, štero vu svojoj večini poštuje katoliško vero prednikov i je pristrcno vdano apostolskoj stolici. Napravili so krivično postavo od ločitvi Cerkve od države, sovraštvo proti Cerkvi je šlo tak daleč, da so nyoj celo vželi slobošćino spunjavati bogočastje. Mi smo pa bili vedno prepričani, da tak s silov izzване razmere ne morejo dugo trpeti i ni smo nikdar dvojili, da se bo polazaj katoliške Cerkve na Portugalskom izboljšao.

Rekvizicija živine na mesec julij je znoviš odredjena. Vojaštvo poleg žme-

de vzeme prek i plača živine. Cena do od 7 do 4 koron. Tri procente, štere so do zdaj za volo zgúbe vu žmeči doli potegnoli, zdaj ne potegnejo doli. Na stroške županija (stolica, megye) sebi poldrugi procent doli potegne. — Zabel vkúp pobirajo, na 5 vagonov računajo vu Železnoj županiji. — Alkohol za poljske delavce je prišo. Drugomi prebivalstvu je vu Železnoj županiji dano 46,700 litrov finoga alkohola, iz šteroga mali župan (alispán) da 40 stopinj močen rum napraviti.

Novi pov. Zaano je, da minister na županije navrže, kelko do mogli silja dati. Velki župan Železne županije Ostffy je izjavo, da dosta želejo od Železne županije. Najraj bi bio či bi se mogo spraviti z ministrom Teda bi vsaki gospodar kaj dao iz pova i bi se rešili rekvizicije.

Tatije. V Žizkih iz trgovine Kocet Ivana so vse odnesli, peneze i blago. — V Brezovici pri Törnaru Jožefi je je Rus odneso spodnjo i gornjo obleko i vnogo živeža. Pes ga je zavohao pri nekom potoki, kje so ga zgrabili i prek dali oblasti. — V Törnaišči pri Bakanovih, v Nedelici pri Raduha Petri i v drugih mestah so vlomili tatje i na jezere vrednosti odnesli. Dognalo se je, da so krivci Rusi i družpi pobegnjeni vojaki, šteri se brž v „Popovnjeki“ držijo kre Ledave.

Sleparija.

No, zdaj pridem na čteuje mislih Komediaš svojimi pomočniki oči zveže i si da od ljudih reči kazati. Komediaš vsikdar pita svojega pomočnika, ka je to? Pomočnik ne vidi, nego vu guči komediaša zve, ka je to, pa tak zavadi. Pomočnik i komediaš že pač vkúp mata zagučanovo, da či de tak pito, te je to, či pa de nači pito, te je pa ono.

Misli čteti je že malo bolje zmetno. Komediaš pozove ednoga izmed ljudih, naj od njega kakšo delo žele. Na priliko eden človek naprej stopi pa vu mislih to žele od komediaša, naj knigo na stoli ležečo na mesto dene. Komediaš zdaj primle našega človeka za roko, prste gori ma na srčnoj žili, okoli ide z njim po hiši i za istino knigo na mesto dene. Je-li to je žmetno delo? Komediaš preveč veliko čútljivost more meti. Kda je komediaš prišo z našim človekom h knigi, naš človek si je mislo, je-li komediaš vgoni njegovo zelenje ali ne i njemi je srce bolje začnlo biti. Komediaši pa drugo tak ne trbelo; kda je prst na srčnoj žili meo, v pamet je vzeo, da srce bolje bije, — pa je knigo na mesto djao.

Dale.